

Evalueringen af projekt TOIS

Center for Børn og Forebyggelse gennemfører i samarbejde med Center for Dagtilbud og Skoler i Ishøj Kommune samt Center for Børn og Unge i Vallensbæk Kommune projekt *Tidlig Opsporende Indsats for Småbørn (TOIS)*. Projektet består af 5 delindsatser:

- Tværfagligt Spædbarnsteam
- Tværfagligt Småbørnsteam
- Intensiv indsats i pædagogisk praksis
- Hjemmebaseret indsats
- SFO-baseret indsats

Projekt TOIS blev igangsat i 1. januar 2018 og afsluttes 31. marts 2021. Projektet er finansieret af puljemidler fra Socialstyrelsens pulje til investering i den tidlige og forebyggende indsats i PPR. Der er afsat kr. 10,5 mio. til projektet. Foruden Ishøj og Vallensbæk kommuner har 9 andre kommuner fået del i Socialstyrelsens pulje, som samlet er på kr. 123,1 mio.

Deloitte gennemfører en tværgående evaluering af de 10 projekter for Socialstyrelsen. Den tværgående evaluering belyser resultaterne i kommunerne af de tilførte puljemidler på 4 områder; resultaterne for børn og unge (herunder trivselsmålinger); de organisatoriske resultater; de økonomiske resultater samt kommunernes erfaringer med at omsætte lokale pejlemærker til praksis. Den tværgående evaluering belyser imidlertid ikke indhold og udbytte af de konkrete indsatser under projekterne, og forventes derfor ikke at tilføre viden om, hvilket udbytte de enkelte indsatser bidrager til hos forældre, sundhedsplejersker, dagtilbudsmedarbejdere og SFO-medarbejdere.

Styregruppen for projekt TOIS besluttede derfor i august 2018 at nedsætte et evalueringsteam, som skulle udarbejde en lokal evaluering af de 5 indsatser under projekt TOIS. Oprindeligt var der lagt en plan for evaluering af projektet, som omfattede en afsluttende evaluering ved projektets afslutning i foråret 2021. Det har imidlertid vist sig nødvendigt at fremrykke tidsplanen for evalueringen, da der er behov for et solidt vidensgrundlag for prioriteringen af hvilke indsatser, som skal videreføres efter projektets afslutning. Nærværende evaluering er derfor gennemført på baggrund af de data, som er indsamlet fra projektstart i januar 2018 til april 2020.

Med henblik på at sikre, at forældrebestyrelserne og de fagprofessionelle omkring projekt TOIS får mulighed for at bidrage med deres perspektiver på evalueringens resultater såvel som med deres vurdering af projektets indsatser, er evalueringen sendt i høring i MED-udvalgene i dagtilbuddene i Ishøj og Vallensbæk kommuner samt i faggrupperne i CBF.

Tværfagligt Spædbarnsteam

Det Tværfaglige spædbarnsteam tilbyder konsultativ bistand og eventuelt en udgående funktion til Sundhedsplejen i henholdsvis Ishøj og Vallensbæk kommuner. Spædbarnsteamet stiller et tværfagligt sparringsrum til rådighed for Sundhedsplejen, hvor den enkelte sundhedsplejerske kan beskrive og drøfte en begyn-

dende bekymring for et barn og/eller barnets familie anonymt med teamets fagpersoner (som omfatter psykolog, tale-/hørekonsulent, familiebehandler og familierådgiver).

Det Tværfaglige Spædbarnsteam har i den periode, som evalueringen omfatter, gennemført konsultationer om 68 børn. Heraf har 48 børn bopæl i Ishøj Kommune, mens 20 børn har bopæl i Vallensbæk Kommune. Der indgår data om konsultationer vedr. alle 68 børn i evalueringen.

Evalueringen af Spædbarnsteamets konsultationer indikerer, at Spædbarnsteamet i et vist omfang bidrager til, at flere 0-2-årige børn i udsatte positioner opspores tidligt i problemudviklingen, og at de modtager relevante forebyggende indsatser tidligt i problemudviklingen. Dette gælder særligt i forhold til Spædbarnsteamets konsultationer med Sundhedsplejen i Ishøj, hvor der for halvdelen af de børn, som Sundhedsplejen i Ishøj har bragt til drøftelse i Spædbarnsteamet, er iværksat forebyggende indsatser for børnene og/eller deres familier efter konsultationen. Det lader således til, at Spædbarnsteamets udgående funktion spiller en rolle i vurderingen af, om barnets/familiens situation er så bekymrende, at der er behov for at iværksætte en indsats.

Evalueringens data indikerer ligeledes, at Spædbarnsteamet understøtter sundhedsplejerskernes praksis og oplevelse af at have handlemuligheder i deres arbejde med de børn og familier, hvor der er bekymrende forhold. Dette er særligt udtalt hos Sundhedsplejen i Vallensbæk.

Det har igennem hele projektperioden været en udfordring af fylde Spædbarnsteamets konsultative tilbud ud. Sundhedsplejerskerne har ikke benyttet tilbuddet om konsultativ bistand i det omfang, som det var forventet, og som Spædbarnsteamet har haft kapacitet til. I starten af projektperioden var dette særligt udtalt hos Sundhedsplejen i Vallensbæk. Efter at Sundhedsplejen i Vallensbæk har gjort det obligatorisk for sundhedsplejerskerne at benytte tilbuddet, udnyttes Spædbarnsteamets kapacitet i Vallensbæk nu næsten fuldt ud. Spædbarnsteamets tilbud til Sundhedsplejen i Ishøj udnyttes ikke i det omfang, som Spædbarnsteamet har kapacitet til. Hertil skal det dog bemærkes, at man i Vallensbæks Sundhedspleje har besluttet at nedskalere timetallet til konsultationer i Spædbarnsteamet, hvorfor der er afsat dobbelt så meget tid til konsultation i Spædbarnsteamet for Ishøj Kommunes sundhedsplejersker. Sundhedsplejen i Ishøj har desuden en række andre fora, hvor de kan få sparring omkring begyndende bekymringer for et barn og/eller en familie, herunder supervision ved ekstern supervisor, kollegial sparring internt i Sundhedsplejen mv. Der har på den baggrund været drøftelser i Spædbarnsteamet af, hvorvidt Spædbarnsteamets konsultative tilbud skal ændres eller nedskaleres, så det matcher Sundhedsplejens behov bedre.

Evalueringen af Spædbarnsteamets konsultationer peger på, at der er mange kvaliteter i indsatsen, som bør indtænkes i en eventuel omstrukturering af Spædbarnsteamets tilbud. Evalueringen peger dog også på, at der er behov for at undersøge, hvordan det kan sikres, at det er "de rigtige" børn, som bringes til drøftelse i Spædbarnsteamet – det vil sige de børn, hvor der er en begyndende bekymring for barnet – således at konsultationen i Spædbarnsteamet i højere grad kan understøtte, at mindre problemer i familier til 0-2-årige børn afhjælpes inden de vokser sig store.

Evalueringen peger ligeledes på, at der er et uudnyttet potentiale i Spædbarnsteamets udgående funktion, idet muligheden for, at Spædbarnsteamets psykolog og/eller tale-/hørekonsulent kan gå med på hjemmebesøg i familien, kun er taget i brug for et begrænset antal børns vedkommende. Hvis den udgående funktion skal sættes mere i spil, er der formentlig behov for at undersøge, hvordan det kan sikres, at sundheds-

plejerskerne er tilstrækkeligt informerede om mulighederne i den udgående funktion, og hvordan der kan samarbejdes mellem sundhedsplejersker og Spædbarnsteam-medarbejdere om udveksling af viden og opfølgning / handling på baggrund af Spædbarnsteamets observationer i familierne.

Tværfagligt Småbørnsteam

Tværfagligt Småbørnsteam tilbyder tværfaglig sparring, observation, supervision, makkerskaber mv. til dagtilbud i Ishøj og Vallensbæk kommuner. Formålet er at understøtte børns læring, trivsel og udvikling samt udvikle inkluderende læringsmiljøer. Dagtilbuddene kan henvende sig til Småbørnsteamet, hvis de har en udfordring eller et emne, som de ønsker et tværfagligt blik på. Småbørnsteamet skelner i deres arbejde imellem henholdsvis forløb på organisations- og gruppeniveau og specifikke forløb målrettet enkelte børn.

Fra august 2018 til februar 2020 har Småbørnsteamet igangsat i alt 51 forløb, hvoraf 35 var specifikke forløb målrettet enkelte børn, og 16 var forløb på gruppe- eller organisationsniveau. Af de 51 forløb er 25 forløb afsluttet, mens de resterende 26 forløb er igangværende. Der indgår data vedr. i alt 22 forløb i evalueringen.

Generelt giver de dagtilbud, som har indgået i et samarbejde med Småbørnsteamet, udtryk for meget stor tilfredshed med dette samarbejde. Næsten alle dagtilbud giver udtryk for, at både børn og medarbejdere har haft et positivt udbytte af forløbene med Småbørnsteamet. Dette gælder både de dagtilbud, som har været involverede i specifikke forløb målrettet enkelte børn og de dagtilbud som har været involverede i forløb på gruppe- eller organisationsniveau. Børnenes udbytte ses blandt andet ved at flere børn beskrives som mere deltagende, gladere og roligere. Det beskrives også, at flere af børnene har lettere ved at indgå i børnefællesskaber på en hensigtsmæssig måde. Dagtilbuddenes bekymring for børnene er som følge heraf blevet mindre i næsten alle forløbene.

Medarbejdernes udbytte af samarbejdet med Småbørnsteamet ses blandt andet i dagtilbuddenes beskrivelser af, at der reflekteres mere over den pædagogiske praksis, at der er skabt en bedre struktur i det pædagogiske arbejde, og at der er færre konflikter i hverdagen. I samtlige udfyldte besvarelser giver medarbejderne udtryk for, at de har fået flere handlemuligheder i arbejdet med at skabe deltagelsesmuligheder for barnet/børnegruppen, og at de kan overføre deres erfaringer fra forløbet til andre sammenhænge i det pædagogiske arbejde. Flere dagtilbudsmedarbejdere beskriver desuden, at der er tilført ny energi i arbejdet og ny faglig viden til personalet, og at de er blevet bekræftet i, at de gør et godt stykke arbejde. Flere dagtilbud beskriver desuden, at forløbet med Småbørnsteamet har styrket deres forudsætninger for at etablere et godt og konstruktivt forældresamarbejde. Besvarelserne indikerer, at dagtilbudsmedarbejdernes tillid til egne faglige kompetencer er blevet styrket.

Intensiv indsats i pædagogisk praksis

Intensiv indsats i pædagogisk praksis er en indsats, som skal bidrage til at styrke den forebyggende indsats og fremme arbejdet med inkluderende processer i daginstitutionerne. Indsatsen samtænkes således med den almenpædagogiske praksis. En intensiv indsats i pædagogisk praksis forløber over 4 måneder, og indebærer at en støtte- og ressourcepædagog fra CBF's støtte- og ressourcepædagogkorps er til stede i daginstitutionen ca. 25 timer ugentligt. Indsatsen er målrettet et specifikt barn. Sammen med daginstitutionens

medarbejdere arbejder støtte- og ressourcepædagogen med den kontekst, som barnet befinder sig i, og med barnets relationer og interaktion med børnegruppen og daginstitutionspersonalet.

I udviklingen af den intensive indsats i pædagogisk praksis har der været fokus på at eksperimentere med en alternativ tilgang til den traditionelle støttepædagog-funktion i dagtilbuddene. Frem for at tildele støtte til barnet i dagtilbuddet i et begrænset antal timer pr. uge (typisk 10 timer ugentligt) for et år ad gangen tilbydes med denne indsats et langt mere intensivt men også tidsmæssigt mere afgrænset støttetilbud.

Fra april 2018 til april 2020 er der afsluttet 6 forløb i den intensive indsats i pædagogisk praksis, mens 1 forløb er igangværende. Der indgår data om forløb vedrørende 4 børn i evalueringen.

Overordnet giver langt de fleste af de involverede aktører – børnenes forældre, daginstitutionsmedarbejderne og daginstitutionernes ledelse – udtryk for, at de har oplevet den intensive indsats i pædagogisk praksis som en udbytterig indsats. Både daginstitutionerne og forældrene beskriver et meget velfungerende samarbejde med indsatsens støtte- og ressourcepædagog om indsatsen.

De medarbejdere, som har besvaret spørgsmål vedrørende barnets udvikling og deltagelsesmuligheder giver alle udtryk for, at de oplever, at de intensive forløb har styrket barnets udvikling og deltagelsesmuligheder i daginstitutionens fællesskaber. Daginstitutionernes ledere giver ligeledes udtryk for, at deres forventninger til udviklingen af barnets deltagelsesmuligheder er blevet indfriet i moderat til høj grad. Det skal bemærkes, at der er tale om et meget begrænset datamateriale, hvorfor disse resultater skal tolkes med forsigtighed. Dette gør sig også gældende i forhold til forældrenes besvarelser, idet der kun er besvaret forældrespørgeskemaer vedrørende 2 forløb. I én besvarelse beskriver forældrene et stort udbytte af forløbet for barnet – i form af en positivt ændret adfærd – mens der i en anden besvarelse beskrives et mindre udbytte for barnet – primært på grund af ydre omstændigheder i form af stueskift og forløbets placering hen over en sommerferie. Forældrene til begge børn giver til gengæld udtryk for, at de oplever at kunne bruge nogle af de tiltag eller handlinger, som er blevet udviklet i forløbet, i deres hverdag med barnet derhjemme.

Hvad angår forløbets indvirkning på daginstitutionernes pædagogiske praksis, giver daginstitutionsmedarbejderne i forbindelse med 3 ud af de 4 forløb udtryk for, at de har fået flere brugbare greb i arbejdet med barnet. I alle 4 forløb giver de udtryk for, at de oplever at kunne bruge deres erfaringer fra forløbet i andre sammenhænge i det daglige pædagogiske arbejde. Daginstitutionernes ledere giver ligeledes udtryk for, at deres forventninger til udviklingen af personalets pædagogiske praksis er blevet indfriet i moderat til høj grad.

Samlet set peger disse resultater på, at den intensive indsats i pædagogisk praksis styrker forældres og daginstitutionsmedarbejderes muligheder for at understøtte børnenes udvikling og deltagelsesmuligheder via en samskabende proces, hvor nye greb og handlinger kan udvikles og afprøves. Samtidig fremgår det af evalueringens resultater, at der knytter sig udfordringer til indsatsen i sin nuværende form (relateret til blandt andet indsatsens varighed og intensitet), som risikerer at begrænse børnenes og daginstitutionernes udbytte af indsatsen.

Hjemmebaseret indsats

For familier til børn, der er tilknyttet enten et støtte- eller ressourcepadagogforløb i Ishøjs daginstitutioner eller en intensiv indsats i pædagogisk praksis tilbydes hjemmebaserede indsatser. En hjemmebaseret indsats indebærer, at den støtte- og ressourcepadagog, som er tilknyttet barnet i dagtilbuddet, arbejder pædagogisk med barnet og dets familien uden for dagtilbuddets rammer – ofte i familiens hjem, men det kan også være på en legeplads, på biblioteket etc. Den hjemmebaserede indsats er især målrettet børn og familier med bopæl i Ishøj Kommune. Det er dog også muligt for familier fra Vallensbæk Kommune at modtage indsatsen, hvis deres barn er tilknyttet en intensiv indsats i pædagogisk praksis.

Fra april 2018 til maj 2020 er der igangsat forløb i den hjemmebaserede indsats for i alt 34 børn. Pr. maj 2020 er 17 forløb afsluttet, mens 17 forløb er igangværende. Der indgår data vedr. forløb for i alt 11 børn i evalueringen.

Generelt giver de forældre, som har besvaret spørgeskemaer om den hjemmebaserede indsats, udtryk for en høj grad af tilfredshed med både deres eget og deres barns udbytte af indsatsen. Alle de forældre, som har svaret på spørgeskemaets spørgsmål om deres barns trivsel, svarer, at de oplever, at deres barns trivsel er blevet bedre undervejs i forløbet.

Forældrene selv giver overvejende udtryk for et positivt udbytte af forløbet. Alle forældrene angiver således, at de er blevet inspirerede af støtte- og ressourcepadagogen til at gøre noget anderledes i hverdagen med deres barn, og langt de fleste giver udtryk for, at de har fået nye handlemuligheder i hverdagen med deres barn – både når det gælder svære eller bekymrende ting i hverdagen, og når det gælder muligheden for at skabe og fastholde et positivt samspil med deres barn.

Samlet set indikerer datamaterialet, at den hjemmebaserede indsats gør en positiv forskel for både børn og forældre, og at indsatsen har en form og organisering, som skaber mulighed for, at forældrene kan høste inspiration og støtte til at udvikle deres forældrekompetencer. Som en forælder skriver i sin afsluttende kommentar i spørgeskemaet: *"Det er noget alle forældre kan have glæde af – især som førstegangsførelse"*.

SFO-baseret indsats

Børn, som har haft en støttepædagogisk foranstaltning i deres dagtilbud i året inden skolestart, tilbydes en SFO-baseret indsats i forbindelse med overgangen fra daginstitution til skole. En SFO-baseret indsats indebærer, at barnets støtte- og ressourcepadagog i daginstitutionen følger med over i SFO-en 1. april, og er til stede i SFO'en sammen med barnet 10 timer ugentligt frem til skolestart i august. I udviklingen af den SFO-baserede indsats har der været fokus på at afprøve en alternativ model for specialpædagogisk støtte i SFO-perioden, som ligger i direkte forlængelse af barnets støtteforløb i daginstitutionen, og som dermed kan bidrage til, at barnet oplever sammenhæng i overgangen fra daginstitution til SFO/skole.

Fra april 2018 til april 2020 afsluttet 5 forløb, mens 1 forløb er igangværende. Alle 6 forløb omfatter børn med bopæl i Ishøj Kommune. Der indgår data vedr. forløb for 4 børn i evalueringen.

Samlet set giver SFO-medarbejderne generelt udtryk for positive oplevelser af samarbejdet med støtte- og ressourcepadagogerne i den SFO-baserede indsats. Af SFO-medarbejdernes besvarelser kan det desuden

udledes, at den SFO-baserede indsats i større eller mindre omfang bidrager til, at børnene får kendskab til rutiner og fysiske rammer i SFO'en; adgang til positive børnefællesskaber i SFO'en og opbygget trygge relationer til voksne i SFO'en. Det vurderes desuden i 3 ud af 4 besvarelser, at barnet og dets forældre i høj eller meget høj grad har fået positive erfaringer med SFO- og skolestart ved forløbets afslutning. Det skal dog bemærkes, at evalueringen baserer sig på et meget begrænset datamateriale, hvor for disse og nedenstående konklusioner bør læses med dette forbehold in mente.

Hvad angår indsatsens mål om, at barnet oplever genkendelighed og sammenhæng i hverdagslivet i overgangen fra dagtilbud til SFO, ses der på baggrund af de 4 besvarelser af spørgeskemaerne ikke et entydigt billede. De medarbejdere, som oplever en rød tråd i barnets overgang fremhæver blandt andet, at det har været positivt, at barnet har haft en kendt voksen til at støtte sig undervejs forløbet, og at der er blevet overleveret relevant information til SFO'en om de problematikker, som der var behov for at være opmærksom på.

Hvad angår SFO-medarbejdernes udbytte af den SFO-baserede indsats viser besvarelserne, at SFO-medarbejderne i forbindelse med alle 4 afsluttede forløb oplever, at der er blevet overleveret konkrete brugbare greb, som de har kunnet anvende i det pædagogiske arbejde i SFO'en. I 3 ud af 4 besvarelser giver medarbejderne udtryk for, at de i høj eller meget høj grad føler sig bedre rustet til at udføre deres arbejde end efter forløbet. I 3 ud af 4 besvarelser svarer SFO-medarbejderne desuden, at den SFO-baserede indsats skaber bedre forudsætninger for, at børn med specialpædagogisk støtte i daginstitutionen kan få en god skolestart, end tidligere indsatser har gjort. Der peges dog samtidig på mulige tiltag til forbedring af indsatsen i form af en justering af indsatsens tidsmæssige organisering. Samtidig bør det bemærkes, at der i starten af projektperioden primært var fokus på overgangen fra daginstitution til SFO og kun i mindre omfang på overgangen fra SFO til skole. Der er dog undervejs i projektperioden indført forskellige tiltag i den SFO-baserede indsats, som har til formål at sikre, at virkningsfulde greb og tilgange i forhold til barnet også overleveres til barnets lærere i forbindelse med skolestart i august.